

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ : ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ : ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: «ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ»

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΤΖΑΓΚΑΡΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Α.Μ. :3522

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ : ΣΤΑΥΡΑΚΗ ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ , ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ.2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤΕ-ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ.....	σελ.3
1.1 ΔΟΜΗ-ΣΥΝΘΕΣΗ ΣΤΕ.....	σελ.3
1.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	σελ.4
1.3 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΤΕ.....	σελ.5
1.3.1 ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ.....	σελ.5
1.4 ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ.....	σελ.7
1.5 ΤΜΗΜΑΤΑ.....	σελ. 7
1.6 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ.....	σελ.8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ.....	σελ.10
2.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ.....	σελ.10
2.2'ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.....	σελ.11
2.3. ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΥΠΕΡΕΧΟΥΣΑ ΘΕΣΗ.....	σελ.12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΝΔΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ.....	σελ.13
3.1 ΑΙΤΗΣΗ ΑΚΥΡΩΣΕΩΣ.....	σελ.13
3.1.1.ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ.....	σελ.14
3.1.2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	σελ.14
3.2 ΛΟΓΟΙ ΑΚΥΡΩΣΗΣ.....	σελ.15
3.2.1 ΑΝΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ.....	σελ.15
3.2.2. ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΟΥΣΙΩΔΟΥΣ ΤΥΠΟΥ.....	σελ.16
3.2.3 ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΝΟΜΟΥ.....	σελ.16
3.2.4 ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ.....	σελ.16
3.3 ΠΡΟΣΦΥΓΗ.....	σελ.17
3.4 ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ.....	σελ.17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 :ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ.....	σελ.18
4.1 ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΑΙΡΕΣΕΩΣ.....	σελ.18
4.1.1ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	σελ.19
4.1.2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ.....	σελ.20
4.1.3ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΛΟΓΟΙ ΑΝΑΙΡΕΣΗΣ.....	σελ.20
4.2 ΕΦΕΣΗ ΕΠΙ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ (ΑΚΥΡΩΤΙΚΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ).....	σελ.20
4.2.1 ΠΟΙΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΒΑΛΛΟΝΤΑΙ – ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ.....	σελ.21
4.2.2 ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ.....	σελ.21
4.3 ΤΡΙΤΑΝΑΚΟΠΗ.....	σελ.22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΈΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΣΤΙΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ.....	σελ.23
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	σελ.25
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σελ.26

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κύριος λόγος για τον οποίο δημιουργήθηκε το ΣτΕ είναι η λανθασμένη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών ως προς τον πολίτη και γενικότερα. Οι δημόσιες υπηρεσίες αριθμούσαν μεγάλο ποσοστό αυθαιρεσιών και δυσλειτουργιών έτσι ώστε δημιουργήθηκε η ανάγκη για την ίδρυση ενός θεσμού που θα έβαζε τέλος σε όλα αυτά.

¹«Το Συμβούλιο της Επικρατείας συγκροτείται από δικαστικούς λειτουργούς που απολαμβάνουν συνταγματικές εγγυήσεις της λειτουργικής και της προσωπικής ανεξαρτησίας. Οι αρμοδιότητες του ΣτΕ διακρίνονται στις διοικητικές και στις δικαστικές και απαριθμούνται στο Σύνταγμα ενδεικτικά. Είναι δυνατό επομένως να προστεθούν και άλλες όχι όμως και να αφαιρεθούν όσες αναφέρονται στο Σύνταγμα». Αρμοδιότητα του είναι η επεξεργασία των κανονιστικών διαταγμάτων , εκείνων δηλαδή που περιέχουν απρόσωπους κανόνες δικαίου. Σ ' αυτά περιλαμβάνονται τα διατάγματα χωρίς νομοθετική εξουσιοδότηση και βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης.

²«Λειτουργεί συνεχώς από το 1929 και έχει διφυή χαρακτήρα : είναι αφενός , διοικητικό όργανο με διοικητική συμβουλευτική αρμοδιότητα , και αφετέρου , διοικητικό δικαστήριο».

³«Το ΣΕ , από το 1953 , θεωρεί ότι δεν υπόκεινται σε επεξεργασία τα διατάγματα που αφορούν την έγκριση η τα τροποποίηση των καταστατικών των ιδιωτικών ιδρυμάτων. Η άποψη αυτή στηριζόταν στο ότι οι απρόσωποι κανόνες δικαίου , που θεσπίζονται με τα καταστατικά αυτά δεν ρυθμίζουν σχέσεις των πολιτών προς τις δημόσιες υπηρεσίες ή γενικώς προς τα όργανα της Διοίκησης».

Το αρμόδιο Τμήμα του ΣΕ εξακολουθεί να μη δέχεται για επεξεργασία τα προαναφερόμενα διατάγματα , διότι θεωρεί ότι δεν έχουν κανονιστικό χαρακτήρα αλλά αποτελούν διοικητικές πράξεις και δεν συνεπάγονται την μεταβολή των κανόνων οργάνωσης και λειτουργίας του νομικού προσώπου που αφορούν , ώστε από κανόνες του ιδιωτικού δικαίου να γίνονται κανόνες του διοικητικού δικαίου.

Σκοπός της πτυχιακής εργασίας είναι η πληροφόρηση του αναγνώστη σχετικά με την ιστορική διαδρομή , εξέλιξη και διαμόρφωση του Συμβουλίου της Επικρατείας(ΣτΕ) , καθώς και του ρόλου τον οποίο πρεσβεύει στην κοινωνία του σήμερα.

---

¹ Ιωάννης Ελ. Κοϊμτζόγλου Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου Γ' Έκδοση Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2005 σελ.187.

² Επαμεινώνδα Π. Σπηλιωτόπουλου Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου Ενδέκατη Έκδοση 2005 Εκδόσεις Αντ. Σακκουλά σελ. 291

³ Επαμεινώνδα Π. Σπηλιωτόπουλου Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου Ενδέκατη Έκδοση 2005 Εκδόσεις Αντ. Σακκουλά σελ. 291-292

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤΕ-ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

⁴ Το Συμβούλιο της Επικρατείας ορίζεται ως το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο του οποίου ο σκοπός είναι η εκδίκαση διοικητικών υποθέσεων μεταξύ κράτους και πολίτη , εδρεύει στην Αθήνα και αναγράφεται στο αρθ. 95 του τωρινού Συντ. και το ΠΔ 18/89.

. Το ΣΤΕ ιδρύθηκε το 1835 ως ανώτατο συμβουλευτικό σώμα και ως ανώτατο διοικητικό δικαστήριο για την εκδίκαση διοικητικών υποθέσεων όπως αναφέρεται και στο καταστατικό ίδρυσης του. Η λειτουργία του διήρκησε έως το 1844 όπου και καταργήθηκε λόγω ότι θεωρήθηκε διοικητικό όργανο το οποίο ταυίζονταν και εξυπηρετούσε συμφέροντα και καταστάσεις του πολιτεύματος της μοναρχίας σύμφωνα με το αρ. 102 Συντ. το αρ. 83 Συντ. του 1864 προβλεπόταν το ΣΤΕ ως νομοπαρασκευαστικό συμβουλευτικό σώμα , δηλαδή είχε ως κύρια αρμοδιότητα την έκδοση και διόρθωση νομοσχεδίων. Το 1865 όμως καταργήθηκε για δεύτερη φορά βάσει επιφύλαξης της αναθέωσης του Συντάγματος (αρθ. 108).

Το 1911 γίνεται αναθεώρηση του Συντάγματος βάσει της οποίας επανιδρύεται το ΣΤΕ ως νομοπαρασκευαστικό και συμβουλευτικό σώμα και ανώτατο διοικητικό δικαστήριο (αρθ. 82-86). Το ΣΤΕ δεν ήταν σε θέση να λειτουργήσει διότι δεν εκδόθηκε το ΒΔ για να τεθεί σε εφαρμογή ο εκτελεστικός νόμος Ν290/1914.

Το ΣΤΕ επανιδρύθηκε με το Συντ. του 1927 (αρθ.102-105) με τις σημερινές αρμοδιότητες βάσει του Ν3713/1928 λειτουργεί συνεχώς από το 1929.

1.1 ΔΟΜΗ-ΣΥΝΘΕΣΗ ΣΤΕ

Όσο αναφορά τη δομή του ΣΤΕ όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα , διέπεται κυρίως από τις διατάξεις του αρθ.95 του Συντ. , και του Π.Δ. 18/1989 σχετικά με την Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων και του ΚΟΔΚΔΛ.

Τα μέλη τα οποία απαρτίζουν το ΣΤΕ είναι ο πρόεδρος , οι αντιπρόεδροι οι οποίοι αριθμούνται στους επτά και οι σύμβουλοι οι οποίοι αριθμούνται στους σαρανταδύο . Ένας από τους επτά αντιπροέδρους επιλέγεται για την άσκηση καθηκόντων προϊσταμένου της Επιθεώρησης των διοικητικών δικαστηρίων ενώ οι υπόλοιποι έξι αναλαμβάνουν καθήκοντα προϊσταμένου στα αντίστοιχα τμήματα Α,Β,Γ,Δ,Ε και ΣΤ του Συμβουλίου της Επικρατείας. Τα μέλη του ΣΤΕ βοηθούνται από τους πάρεδρους οι οποίοι είναι σαρανταοκτώ και ασκούν έργα εισήγησης συμμετέχοντας σε συνεδριάσεις με συμβουλευτική ψήφο .

---

⁴ Επαμεινώνδα Π. Σπηλιωτόπουλου Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου Ενδέκατη Έκδοση 2005 Εκδόσεις Αντ. Σάκουλα σελ.290-293 , Α.Ι. Τάχος Ελληνικό διοικητικό δίκαιο πέμπτη έκδοση σελ.528-530.

Επιπρόσθετα , υπάρχουν και οι εισηγητές οι οποίοι αριθμούνται στους πενήντα και βοηθούν τους συμβούλους και τους παρέδρους στην προπαρασκευή και διάγνωση των υποθέσεων.

Τέλος , η Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας , αποτελείται από τον προϊστάμενο της γραμματείας ο οποίος διευθύνει τις εργασίες της και γενικότερα τα καθήκοντα της γραμματεία της Ολομέλειας , τους προϊστάμενους των τμημάτων της γραμματείας τα οποία αντιστοιχούν ξεχωριστά στα τμήματα του ΣτΕ (Α,Β,Γ,Δ,Ε, και ΣΤ) και τους λοιπούς δικαστικούς υπαλλήλους.

Τα μέλη του ΣτΕ δηλαδή ο πρόεδρος , οι αντιπρόεδροι και οι σύμβουλοι , οι πάρεδροι και οι εισηγητές έχουν την ιδιότητα του δικαστικού λειτουργού καθ'ολη τη διάρκεια της θητείας τους και χαίρουν των συνταγματικών εγγυήσεων της λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας (αρθ.87-§1).Ο πρόεδρος διευθύνει και κατευθύνει τις εργασίες του Συμβουλίου της Επικρατείας. Εκπροσωπεί , διατηρεί και βελτιώνει τις σχέσεις μεταξύ των δημόσιων αρχών , είναι πρόεδρος της Ολομέλειας και προεδρεύει σε οποιοδήποτε από τα τμήματα του Συμβουλίου (Α,Β,Γ,Δ,Ε, και ΣΤ).Οι εισηγητές διορίζονται αφού επιτύχουν σε ειδικό διαγωνισμό και προάγονται σε πάρεδροι έπειτα από επτά έτη υπηρεσίας. Μετά την έναρξη λειτουργίας της Εθνικής Σχολής Δικαστών , το 1995 ,οι εισηγητές διορίζονται από τους απόφοιτους της.Οι πάρεδροι προάγονται σε συμβούλους ύστερα από πέντε έτη υπηρεσίας ενώ σε αντιπρόεδρο προάγεται ο σύμβουλος με τρία έτη υπηρεσίας. Τέλος , σε πρόεδρο προάγεται ο αντιπρόεδρος ή ο σύμβουλος με τουλάχιστον τέσσερα έτη υπηρεσίας στον βαθμό αυτό. Οι προαγωγές για τις θέσεις του προέδρου και αντιπρόεδρου γίνεται με επιλογή μεταξύ των μελών του ΣτΕ και ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου μέσω της έκδοσης Π.Δ. Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι η ρύθμιση της υπηρεσιακής κατάστασης των δικαστικών λειτουργών του ΣτΕ είναι όμοια με εκείνη των λοιπών δικαστών.

Σε πολλές περιπτώσεις , όταν ο Πρόεδρος απουσιάζει λόγω συγκεκριμένων αιτιών , λόγων ή αναγκαίων καταστάσεων , τότε οι αντιπρόεδροι λαμβάνουν υπ ' ευθύνη τους τις αρμοδιότητες του προέδρου. Αυτό ισχύει για κάθε θέση στην ιεραρχική πυραμίδα του ΣτΕ , δηλαδή για κάθε θέση στην οποία απουσιάζει ο αρμόδιος , αναλαμβάνει ο αμέσως κατώτερος σύμφωνα πάντα με την ιεραρχική πυραμίδα.

1.2 Η διοικητική δικαιοσύνη στην Ελλάδα

⁵ Το πρώτο Σύνταγμα του 1844 καθιέρωσε το σύστημα της ενιαίας δικαιοδοσίας, σύμφωνα με το οποίο ο δικαστικός έλεγχος της διοίκησης ανήκει κατά γενική δικαιοδοσία στα πολιτικά δικαστήρια, εκτός από εξαιρέσεις που εισάγονται με ειδικούς νόμους, οι οποίοι συνιστούν ορισμένο δικαστήριο ειδικής δικαιοδοσίας. Το ισχύον Σύνταγμα προβλέπει τη δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος διοικητικής δικαιοσύνης, στο πλαίσιο του οποίου οι κάθε είδους διοικητικές διαφορές υπάγονται στη δικαιοδοσία τακτικών, με την ευρεία έννοια, διοικητικών δικαστηρίων. Έτσι όλες οι ακυρωτικές διαφορές υπάγονται στο ΣΕ και ορισμένες κατηγορίες σε α βαθμό στην αρμοδιότητα άλλων τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Επίσης όλες οι

⁵ <http://www.edd.gr/istoria2.html> [15-12-12]

διοικητικές διαφορές ουσίας πλην όσων ρητά υπάγονται στο ΣΕ) ανήκουν στην αρμοδιότητα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και του ΕΣ.

Τέλος στα πολιτικά δικαστήρια ανήκει πλέον αποκλειστικά η εκδίκαση των ιδιωτικών διαφορών και οι περιπτώσεις εκούσιας δικαιοδοσίας που τους έχουν ανατεθεί με νόμο(εξαιρέση το 17,4Σ). Με τους νόμους 505/76 και 702/77 υπάγονται στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια αρκετές διοικητικές διαφορές(ουσίας και ακυρωτικές), ενώ η παράγραφος 2 του πρώτου άρθρου του Ν1406/83 υπαγάγει στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια όλες τις διοικητικές διαφορές που δεν είχαν ως τότε υπαχθεί, καταργώντας το σύστημα της ενιαίας δικαιοδοσίας. Έτσι τα πολιτικά δικαστήρια χάνουν την οποιαδήποτε αρμοδιότητα που είχαν στις διοικητικές διαφορές πλην της εκδικάσεως αποζημίωσης σε περίπτωση αναγκαστικής απαλλοτρίωσης.

1.3 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥΣ ΣΤΕ

Οι αρμοδιότητες του ΣΤΕ χωρίζονται σε δυο κατηγορίες : α) τις δικαστικές και β) τις διοικητικές.

Ξεκινώντας με τις δικαστικές αρμοδιότητες ⁶«αναφέρονται στην εκδίκαση των ένδικων βοηθημάτων και μέσων που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Συμβουλίου της Επικρατείας» , ασκούνται από την Ολομέλεια και από τα Τμήματα Α'-ΣΤ'και είναι οι εξής:

- i. Η ακύρωση εκτελεστών πράξεων διοικητικών αρχών. Η χορήγηση αναστολής εκτέλεσης των διοικητικών πράξεων που έχουν προσβληθεί με αίτηση ακύρωσης , με τη διαφορά ότι εκδίδεται δικαστική πράξη και όχι απόφαση κρίσης επί της διαφοράς. Η αναστολή διατάσσεται από την Επιτροπή Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας.
- ii. Η αναίρεση τελεσίδικων αποφάσεων διοικητικών δικαστηρίων
- iii. Η εκδίκαση διοικητικών διαφορών ουσίας , που ορίζει το Σύνταγμα ή οι νόμοι.
- iv. Τέλος , η επεξεργασία των διαταγμάτων με κανονιστικό χαρακτήρα.

1.3.1 Επεξεργασία των κανονιστικών διαταγμάτων

⁷ Κατά την αρχική ίδρυση του Συμβουλίου της Επικρατείας το έτος 1835, είχε συγκαταλεχθεί μεταξύ των αρμοδιοτήτων του και η συνεργασία στην άσκηση της νομοθετικής λειτουργίας. Τούτο προβλεπόταν και κατά την πρόσκαιρη ανασύσταση αυτού το 1864, όταν ανατέθηκε στο Συμβούλιο της Επικρατείας η προεπεξεργασία των νομοσχεδίων. Παρόμοια αρμοδιότητα απένειμε στο Συμβούλιο της Επικρατείας και το Σύνταγμα του 1911 και ο μηδέποτε εφαρμοσθείς νόμος περί συστάσεως αυτού (ν. 290/1914), ο οποίος όριζε ότι ένα τμήμα αυτού ήταν επιφορτισμένο με την επεξεργασία των νόμων και των διαταγμάτων. Παρομοίως και το ν.δ. 4/4 Μαΐου του 1935 (το οποίο επίσης δεν εφαρμόστηκε) προέβλεπε το Συμβούλιο της Επικρατείας ως νομοπαρασκευαστικό σώμα, για να παρέχει τη γνώμη του στη νομοθετική εξουσία. Ο νόμος δεν καθιέρωνε υποχρέωση παραπομπής των σχεδίων προς επεξεργασία στο Συμβούλιο της Επικρατείας, αλλά άφηνε στην κρίση της Βουλής ή του αρμοδίου Υπουργού το σκόπιμο της

⁶ Ιωάννης Ελ. Κοϊμτζόγλου Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου Γ' Έκδοση Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2005 σελ.187.

⁷ <http://www.ste.gr/portal/page/portal/StE/Organwsh> [15-12-2012]

παραπομπής εκάστου σχεδίου νόμου .

Οι μνημονευθείσες διατάξεις είχαν ως αφετηρία την πεποίθηση ότι η προηγούμενη μελέτη των νομοσχεδίων από δικαστές με ειδική μόρφωση και πείρα, οι οποίοι ήταν μακριά από τις διαμορφούμενες στο κοινοβούλιο πολιτικές διαιρέσεις, θα υποβοηθούσε το έργο της Βουλής και θα το καθιστούσε γονιμότερο. Όμως, η ιδέα του πλήρους χωρισμού της νομοθετικής λειτουργίας από τις λοιπές και της απαλλαγής αυτής από οποιαδήποτε δέσμευση, έστω και ηθική, όπως θα αποτελούσε η επί των νομοσχεδίων γνώμη του Συμβουλίου της Επικρατείας, κατέστησαν ανεπιθύμητη οποιαδήποτε συνεργασία αυτού στα έργα της νομοθετικής λειτουργίας. Γι' αυτό το λόγο, ο ν. 3713/1928, αλλά και οι μετέπειτα διέποντες τη λειτουργία του Συμβουλίου της Επικρατείας νόμοι, δεν περιείχαν ανάλογη διάταξη . Σε αυτό συνετέλεσε και το ότι η ίδρυση της Γερουσίας με το Σύνταγμα του 1927 θεωρήθηκε από την τότε Εθνοσυνέλευση ότι καθιστούσε περιττή την επεξεργασία των νομοσχεδίων από το Συμβούλιο της Επικρατείας, δοθέντος ότι τα κείμενα αυτών θα ελέγχονταν από δύο Βουλές πριν από την ψήφισή τους .

Αντιθέτως, ανατέθηκε στο Συμβούλιο της Επικρατείας η αρμοδιότητα της επεξεργασίας όλων των κανονιστικών διαταγμάτων. Η σπουδαιότητα της διοικητικής αυτής αρμοδιότητας καταφαίνεται από το πλήθος των κανονιστικών διαταγμάτων που έχει επεξεργασθεί. Χαρακτηριστικά μαρτυρείται ότι κατά το πρώτο εξάμηνο της λειτουργίας του (17.5.-31.12.1929) το Συμβούλιο της Επικρατείας επεξεργάστηκε 607 σχέδια κανονιστικών διαταγμάτων . Εξάλλου, ο συνταγματικός νομοθέτης δεν θέλησε να μεταβάλει το επί πολλά έτη ισχύσαν καθεστώς και έτσι τόσο το Σύνταγμα του 1952 (άρθρο 83 περ. α΄) όσο και το Σύνταγμα του 1975 (άρθρο 95 περ. δ΄) προβλέπουν, μεταξύ των αρμοδιοτήτων του Συμβουλίου της Επικρατείας, την επεξεργασία όλων των διαταγμάτων που έχουν κανονιστικό χαρακτήρα.

Σύμφωνα με το ισχύον σήμερα άρθρο 15 του π.δ/τος 18/1989 όλα τα κανονιστικά διατάγματα (εκτός από εκείνα που ορίζουν απλώς το χρόνο ενάρξεως της ισχύος του νόμου) αποστέλλονται από τη Γραμματεία του Υπουργικού Συμβουλίου στο Συμβούλιο της Επικρατείας σε σχέδιο υπογεγραμμένο από τους αρμόδιους Υπουργούς, για να γίνει η κατά το Σύνταγμα επεξεργασία τους. Ο Υπουργός μπορεί να τάξει εύλογη προθεσμία για την επεξεργασία, ανάλογη προς τη σπουδαιότητα και τον επείγοντα χαρακτήρα του διατάγματος.

Η παραπομπή όλων των διαταγμάτων προς επεξεργασία είναι υποχρεωτική. Το αυτό ισχύει και για τις τροποποιήσεις ή καταργήσεις των διαταγμάτων αυτών . Η επεξεργασία του σχεδίου διατάγματος από το Συμβούλιο της Επικρατείας αποτελεί ουσιώδη τύπο της διαδικασίας εκδόσεώς του, η παράβαση του οποίου συνιστά λόγο ακυρώσεως του διατάγματος. Γι' αυτό το λόγο, πρέπει να μνημονεύεται στο προοίμιο του διατάγματος το πρακτικό επεξεργασίας του Συμβουλίου, όπως και η τυχόν άπρακτη παρέλευση της ταχθείσης προθεσμίας. Η παράλειψη της επιβαλλομένης από το Σύνταγμα επεξεργασίας δεν δύναται να καλυφθεί ούτε δια της αναδρομικής νομοθετικής κυρώσεως του διατάγματος (ΣτΕ 1551/1951).

Για την επεξεργασία των σχεδίων διαταγμάτων ο Πρόεδρος του Ε΄ Τμήματος ορίζει εισηγητή Σύμβουλο ή Πάρεδρο. Το Ε΄ Τμήμα επεξεργάζεται τα κανονιστικά διατάγματα με σύνθεση είτε τριμελή, που περιλαμβάνει τον Πρόεδρο του Τμήματος ή τον αναπληρωτή του, ένα Σύμβουλο, έναν Πάρεδρο και τον Γραμματέα, είτε πενταμελή, που περιλαμβάνει τον Πρόεδρο του Τμήματος ή τον αναπληρωτή του, τρεις Συμβούλους, έναν Πάρεδρο και τον Γραμματέα. Εάν το Τμήμα κρίνει ότι, λόγω της σπουδαιότητας των νομικών ζητημάτων που εγείρονται, η επεξεργασία του σχεδίου διατάγματος πρέπει να παραπεμφθεί σε ευρύτερο σχηματισμό, εκφράζει τη γνώμη του και παραπέμπει τα ανωτέρω ζητήματα σε σχηματισμό της Ολομελείας.

<http://www.ste.gr/portal/page/portal/StE/Organwsh> [15-12-2012]

Στο σχηματισμό αυτό μετέχουν ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ο νόμιμος αναπληρωτής του, έξι Σύμβουλοι και δύο Πάρεδροι.

Ο αρμόδιος Υπουργός μπορεί να παραστεί κατά τη συζήτηση ή να αντιπροσωπευθεί από τον προϊστάμενο της οικείας υπηρεσίας ή από άλλο ανώτερο υπάλληλο. Η γνωμοδότηση επί του σχεδίου διατάγματος συντάσσεται από τον εισηγητή και περιλαμβάνει την εισήγησή του και τις γνώμες που διατυπώθηκαν, υπογράφεται δε από τον Πρόεδρο της συνθέσεως και τον Γραμματέα. Θεωρείται ότι επικράτησε η γνώμη με την οποία τάχθηκε η πλειοψηφία των μετεχόντων στη συνεδρίαση, αποφασιστική δε ψήφο έχουν και οι Πάρεδροι (άρθρα 15 και 16 του π.δ/τος 18/1989).

Η επεξεργασία των διαταγμάτων περιορίζεται στην κρίση για τη νομιμότητα (με την ευρεία έννοια του όρου, που περιλαμβάνει και τη συνταγματικότητα της εξουσιοδοτικής διατάξεως) των διατάξεων του σχεδίου, καθώς και σε υποδείξεις νομοτεχνικής φύσεως. Το Συμβούλιο δεν προβαίνει σε έλεγχο σκοπιμότητας και του ουσιαστικού περιεχομένου του σχεδίου, σε αντίθεση με το Γαλλικό Conseil d' Etat, το οποίο σε Ολομέλεια γνωμοδοτεί υποχρεωτικά για ορισμένης κατηγορίας κανονιστικά διατάγματα, η επεξεργασία των οποίων γίνεται από ένα από τα ειδικευμένα κατά τομείς της Διοικήσεως Τμήματα και αναφέρεται και στη σκοπιμότητα και την ουσία του διατάγματος .

Η γνώμη του Συμβουλίου έχει χαρακτήρα συμβουλευτικό. Με άλλα λόγια, η Διοίκηση δεν υποχρεούται να συμμορφωθεί προς τις παρατηρήσεις του οικείου πρακτικού επεξεργασίας, αν και είναι πάγια η πρακτική του Προέδρου της Δημοκρατίας να μην προβαίνει στην υπογραφή και δημοσίευση σχεδίων διαταγμάτων, εφόσον στο οικείο πρακτικό επεξεργασίας διατυπώνονται επιφυλάξεις ως προς τη νομιμότητα ή συνταγματικότητα διατάξεων του σχεδίου .

Εξάλλου, η γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας για τη νομιμότητα ή μη του διατάγματος ή ορισμένων διατάξεών του δεν δεσμεύει ούτε το Συμβούλιο της Επικρατείας, ως Δικαστήριο, το οποίο κατά την εκδίκαση σχετικού ενδίκου βοηθήματος μπορεί να κρίνει αντίθετα προς τη γνωμοδότηση . Όμως, η γνωμοδότηση αυτή ασκεί επίδραση στο δικαστικό σχηματισμό που επιλαμβάνεται της νομιμότητας του διατάγματος. Έτσι, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 15 του π.δ/τος 18/1989, όπως αντικαταστάθηκε με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 42 του ν. 2172/1993, *«Αν ενώπιον δικαστικού σχηματισμού εγερθεί, κυρίως ή παρεμπιπτόντως, το ζήτημα της νομιμότητας κανονιστικού διατάγματος και ο σχηματισμός αυτός αποκλίνει από τη γνωμοδότηση του παραπάνω σχηματισμού της ολομέλειας, που έχει ήδη επεξεργαστεί το διάταγμα, το ζήτημα τούτο παραπέμπεται στη δικαστική ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας»*.

1.4 Ολομέλεια:

⁸Συντίθενται από τον πρόεδρο, τους αντιπροέδρους, τους συμβούλους, 2 παρέδρους και το γραμματέα. Η αρμοδιότητά της καθορίζεται απευθείας από το νόμο και είναι ειδική. Η Ολομέλεια είναι αρμόδια μόνο για: α. υποθέσεις που εισάγονται απευθείας σε αυτή με πράξη του προέδρου λόγω μεγαλύτερης σπουδαιότητας και, β. υποθέσεις που παραπέμπονται σε αυτή με απόφαση ενός εκ των Τμημάτων για τον ίδιο λόγο ή επειδή το τμήμα έκρινε ότι η εφαρμοστέα νομοθετική διάταξη είναι αντισυνταγματική. Επίσης, λύνει τυχόν διαφωνίες μεταξύ των Τμημάτων για τις αρμοδιότητές τους.

---

⁸ Α.Ι. Τάχος Ελληνικό διοικητικό δίκαιο πέμπτη έκδοση

1.5 Τμήματα(Α',Β',Γ',Δ',Ε',ΣΤ')

Η σύνθεση των Τμημάτων είναι πενταμελής (ο πρόεδρος ή ο αναπληρωτής του, 4 σύμβουλοι, 2 πάρεδροι, ο γραμματέας) ή επταμελής (ο πρόεδρος ή ο αναπληρωτής του, 2 σύμβουλοι, 2 πάρεδροι, ο γραμματέας). Η αρμοδιότητα των Τμημάτων καθορίζεται και από το νόμο και από διατάγματα. Τα Τμήματα Α', Β', Γ', Ε', ΣΤ' με 5μελή σύνθεση έχουν ειδική αρμοδιότητα (είναι δηλαδή αρμόδια μόνο για τις υποθέσεις που έχουν υπαχθεί ειδικώς σε αυτά με τα προαναφερόμενα διατάγματα), ενώ το Τμήμα Δ' με 5μελή σύνθεση έχει γενική αρμοδιότητα (είναι δηλαδή αρμόδιο για κάθε υπόθεση που δεν έχει εισαχθεί στην Ολομέλεια ή στην 7μελή σύνθεσή του απευθείας και η οποία δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα των άλλων Τμημάτων). Τα Τμήματα με 7μελή σύνθεση εκδικάζουν υποθέσεις αρμοδιότητας της 5μελούς σύνθεσης του ίδιου Τμήματος, που για λόγους σπουδαιότητας εισάγονται σε αυτά με πράξη του Προέδρου του Τμήματος ή παραπέμπονται σε αυτά από την 5μελή σύνθεση. Η αναρμοδιότητα των Τμημάτων εξετάζεται αυτεπαγγέλτως ή μετά από αίτηση των διάδικων.

Κάθε 2 χρόνια συγκροτείται με απόφαση της Ολομέλειας **ειδική επιτροπή**, με αρμοδιότητες την κατάρτιση ειδικής έκθεσης για τις δραστηριότητες του ΣΤΕ, στην οποία επισημαίνονται και οι οργανωτικές ή διαδικαστικές μεταβολές της νομοθεσίας, ενώ γίνεται και διαπίστωση της συμμόρφωσης της Διοίκησης προς τις αποφάσεις του ΣΤΕ.

1.6 Διοικητικές αρμοδιότητες:

Όσον αναφορά τις διοικητικές αρμοδιότητες είναι οι εξής:

- i. Η επεξεργασία των ΠΔ που έχουν κανονιστικό χαρακτήρα από το τμήμα Ε'.⁹ «Πρόκειται για τη διαδικασία που προβλέπεται από το Σύνταγμα και κατά την οποία όλα τα διατάγματα που έχουν κανονιστικό χαρακτήρα υπόκεινται σε προληπτικό έλεγχο νομιμότητας από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Η παραπομπή των Διαταγμάτων προς γνωμοδότηση είναι υποχρεωτική για τον οικείο Υπουργό, ο οποίος μπορεί να τάξει και προθεσμία, ανάλογη με τη σπουδαιότητα και το τυχόν κατεπείγον του Διατάγματος. Η γνώμη του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν δεσμεύει τη δημόσια διοίκηση, διότι έχει χαρακτήρα συμβουλευτικό. Η έλλειψη, όμως, γνωμοδότησης συνεπάγεται αυστηρότητα του κανονιστικού Διατάγματος, λόγω μη τήρησης ουσιώδους τύπου της διαδικασίας».
- ii. Η έκδοση διαταγής αναστολής εκτέλεσης τις διοικητικής πράξης που έχει προσβληθεί με αίτηση ακύρωσης από επιτροπή που συγκροτείται κάθε φορά από τον πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του αρμόδιου του Τμήματος.

---

⁹ Ιωάννης Ελ. Κοϊμτζόγλου Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου Γ' Έκδοση Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2005 σελ.187.

- iii. Η κατάρτιση της Ειδικής Έκθεσης για τις δραστηριότητες του Συμβουλίου της Επικρατείας που πραγματοποιείται μέσα από την συγκρότηση Ειδικής Επιτροπής.
- iv. Η παρακολούθηση της διοίκησης στο αν συμμορφώνεται στις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας , η οποία πραγματοποιείται από την Ειδική Επιτροπή που αναφέρθηκε παραπάνω.
- v. Τέλος , σύμφωνα με τις ρητές διατάξεις του Συντάγματος επιτρέπεται η ανάθεση στο Συμβούλιο της Επικρατείας και άλλων αρμοδιοτήτων διοικητικής φύσης σύμφωνα με τα άρθρα 94 παρ.4 και 95 παρ.1) αλλά και η ανάθεση διοικητικών καθηκόντων τους δικαστικούς λειτουργούς του Συμβουλίου όπως ορίζει ο νόμος σύμφωνα με το αρθ. 89 παρ.3 του Συντάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2. ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

¹⁰ 1. Με κριτήριο την ιδιότητα των δικαστών, τα ελληνικά δικαστήρια διακρίνονται σε:
α) **Τακτικά** (ΣΕ, ΑΠ, ΕΣ, εφετεία, διοικητικά εφετεία, πρωτοδικεία, πλημμελειοδικεία, διοικητικά πρωτοδικεία, ειρηνοδικεία, πταισματοδικεία) που αποτελούνται μόνο από τακτικούς δικαστές. β) **ειδικά** (στρατοδικεία, ναυτοδικεία, αεροδικεία) που αποτελούνται έστω και εν μέρει από δικαστές που δεν έχουν την παραπάνω ιδιότητα γ) **Μικτά** που συγκροτούνται από δικαστές και ενόρκους (91,1Σ). Το ΑΕΔ είναι άλλοτε τακτικό και άλλοτε ειδικό αναλόγως της σύνθεσης που έχει κάθε φορά.

2. Με κριτήριο τη δικαιοδοσία τους σε υποθέσεις ορισμένης κατηγορίας σε:

α) **διοικητικά**

β) **ποινικά**

γ) **πολιτικά**

3. Με κριτήριο τις προϋποθέσεις σύστασής τους σε: α) εκείνα που προβλέπονται από πάγιες διατάξεις διαρκούς ισχύος β) σε εξαιρετικά κατ' εφαρμογή του 48,1δΣ, σε περίπτωση αναστολής των 96,4Σ και 97Σ και θέσης εφαρμογής του νόμου για κατάσταση πολιορκίας γ) έκτακτα.

2.1 Τα χαρακτηριστικά των διοικητικών δικαστηρίων

Βασικά χαρακτηριστικά τους είναι καταρχάς η προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των δικαστών. Η λειτουργική ανεξαρτησία νοείται απέναντι στα όργανα των δύο άλλων εξουσιών, της νομοθετικής και της εκτελεστικής.

Σχετικά με τη νομοθετική: α) Τα δικαστήρια έχουν υποχρέωση να μην εφαρμόζουν νομοθετικές πράξεις με περιεχόμενο αντίθετο του Συντάγματος. Η κρίση για τη συνταγματικότητα των νομοθετικών πράξεων αφορά το αν έχουν εκδοθεί από τα αρμόδια κατά το Σύνταγμα όργανα και αν είναι σύμφωνες με το Σύνταγμα. Δεν αφορά την τήρηση των κανόνων του Συντάγματος για τη διαδικασία της έκδοσης. β) Αποκλείεται η εξαφάνιση τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων με νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται για αυτό το σκοπό. Ένας τέτοιος νόμος είναι αντισυνταγματικός, καθώς αντιβαίνει στη διάκριση των εξουσιών.

Σχετικά με την εκτελεστική εξουσία: Οι δικαστές θα υπόκεινται σε ιεραρχικό έλεγχο, προληπτικό ή κατασταλτικό, οποιουδήποτε διοικητικού οργάνου και ειδικότερα του Υπουργού Δικαιοσύνης. Εξάλλου δεν νοείται παροχή οδηγιών ή συστάσεων ή διαταγών προς τους δικαστές ή τα δικαστήρια, σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων δικαίου και την κρίση των υποθέσεων. Οι δικαστικές αποφάσεις τέλος, δεν υπόκεινται στην έγκριση οποιουδήποτε διοικητικού οργάνου, ενώ τα δεδρασμένα δεσμεύουν τη διοίκηση.

Όσον αφορά την **προσωπική ανεξαρτησία των δικαστών** εξασφαλίζεται με τη θέσπιση εγγυήσεων σχετικών με την υπηρεσιακή τους κατάσταση όπως η ισοβιότητα και ρυθμίζονται από το 87 και 91Σ. Βασική αρχή αυτών είναι ότι οι δικαστές κρίνονται

¹⁰ <http://www.asxetos.gr/entheto/diavathmiseis/diakrisi-dikastirion.html#axzz2IEe934Dz>

από συλλογικά όργανα για τα θέματα της υπηρεσιακής τους κατάστασης, από τα διοικητικά όργανα ή διοικητικές αρχές.

Χαρακτηριστικά των δικαστηρίων που προκύπτουν από το Σύνταγμα είναι α)η εξασφάλιση κατά τη διαδικασία ακώλυτης ευχέρειας στους διαδίκους να αναπτύξουν τις απόψεις τους για τα δικαιώματα και τα συμφέροντά τους(20,1Σ) β)η δημοσιότητα των συνεδριάσεων γ)η ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία των δικαστικών αποφάσεων δ)η δημοσίευση των αποφάσεων σε δημόσια συνεδρίαση(93,3Σ). Επίσης χαρακτηριστικά των δικαστηρίων που προκύπτουν από τη νομοθεσία είναι:α)Το δεδicatedμένο που πηγάζει από τις αποφάσεις β)η αρχή ότι ασκούν τη δράση τους μετά από αίτηση των διαδίκων.

2.2 Έννοια και διακρίσεις των διοικητικών διαφορών

Διοικητική είναι η διαφορά η οποία προκαλείται από πράξη ή παράλειψη ενός οργάνου(με στενή και ευρεία έννοια) δημόσιου νομικού προσώπου και αφορά μια έννομη κατάσταση που διέπεται από κανόνες διοικητικού δικαίου. Οι διαφορές αυτές διακρίνονται σε ακυρωτικές και διαφορές ουσίας. Κυριότερα κριτήρια είναι: α)η έκταση του ελέγχου της διαφοράς στον οποίο το δικαστήριο υποχρεούται να προβεί β)οι συνέπειες της απόφασης. Επίσης συναφή κριτήρια είναι το αίτημα ένδικου βοηθήματος και οι λόγοι θεμελίωσής του που μπορούν να προβληθούν. Μια διαφορά είναι ακυρωτική όταν το δικαστήριο: α)ελέγχει τη νομιμότητα μίας ατομικής ή κανονιστικής πράξης ή την παράλειψη έκδοσης μιας διοικητικής, δηλαδή εξετάζει αν η πράξη ή παράλειψη είναι σύμφωνη ή εναρμονίζεται με τους κανόνες δικαίου που ρυθμίζουν την έκδοσή της, β)διαπιστώνει την έκδοση ή τη συντέλεση παράλειψης της πράξης, χωρίς να προβαίνει στην εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, τα οποία αποτελούν τις προϋποθέσεις εφαρμογής των σχετικών κανόνων, γ)απλώς και μόνο ακυρώνει την πράξη ή την παράλειψη. Παράλληλα, στην ακυρωτική διαφορά αίτημα του ένδικου βοηθήματος είναι μονάχα η ακύρωση της πράξης ή παράλειψης, για τη δε θεμελίωσή του αναφέρονται λόγοι για την εξωτερική και εσωτερική νομιμότητα της πράξης. Μια διοικητική διαφορά είναι ουσίας όταν το δικαστήριο ελέγχοντας τη νομιμότητα και εξετάζοντας και εκτιμώντας τα πραγματικά περιστατικά :α)αναγνωρίζει είτε την ύπαρξη ενός δημοσίου συμφέροντος είτε την έλλειψη ή τα όρια μιας υποχρέωσης εκείνου που ζητά δικαστική προστασία, β)διαπιστώνει ότι το δικαίωμα αυτό έχει υποστεί βλάβη ή γεννήθηκε ή ότι η υποχρέωση έχει επιβληθεί με παράνομη ενέργεια ή παράλειψη της διοίκησης, γ)προσδιορίζει την έκταση της βλάβης, δ)καθορίζει την αποκατάσταση της έννομης κατάστασης εκείνου που άσκησε το ένδικο βοήθημα σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες. Η αποκατάσταση μπορεί να συνίσταται είτε στην ακύρωση της πράξης ή παράλειψης και στην επιδίκαση σχετικής αποζημίωσης είτε μόνο στην καταψήφιση της αποζημίωσης καθώς και στην αναγνώριση ή αποκατάσταση δικαιωμάτων ή καταστάσεων των οποίων το δικαστήριο θα καθορίσει και το ακριβές περιεχόμενο.

Στις διοικητικές διαφορές ουσίας το αίτημα που υποβάλλεται με το ένδικο βοήθημα είναι είτε η ακύρωση ή τροποποίησης της πράξης ή παράλειψης είτε η καταδίκη του δημόσιου νομικού προσώπου σε παροχή. Ως λόγοι που θεμελιώνουν το αίτημα αυτό μπορούν να αναφερθούν:η αντίθεση της ενέργειας/ παράλειψης στη νομιμότητα,

αλλά και τα σχετικά με τη νομική κατάσταση και τη ζημιά πραγματικά περιστατικά. Όλες οι διοικητικές διαφορές που εισάγονται στο ΣΕ και το ΔΕ με την αίτηση ακύρωσης έχουν ακυρωτικό χαρακτήρα. Όλες οι άλλες είναι διαφορές ουσίας. Επίσης οι διοικητικές διαφορές στο πλαίσιο διοικητικών συμβάσεων ή από υλικές ενέργειες ή παραλείψεις των διοικητικών οργάνων είναι πάντα διαφορές ουσίας. Πάντως ο χαρακτήρας γενικά μιας διοικητικής διαφοράς ουσίας πρέπει να προκύπτει από τις σχετικές διατάξεις. Η προστασία που παρέχεται στις διοικητικές διαφορές ουσίας είναι πληρέστερη από τις ακυρωτικές αφού: α)ερευνάται η ουσία της υπόθεσης, β)παρέχεται προστασία κατά οποιωνδήποτε πράξεων της διοίκησης(όχι μόνο των παράνομων), γ)δεν ακυρώνει απλά την πράξη ή παράλειψη, αλλά μπορεί να την τροποποιήσει ή να καταψηφίσει και αποζημίωση.

2.3 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΥΠΕΡΕΧΟΥΣΑ ΘΕΣΗ

¹¹Το Σύνταγμα διακρίνει τα δικαστήρια ως διοικητικά , πολιτικά και ποινικά σύμφωνα με το αρ. 93 παρ. 1. Το ΣτΕ αναγνωρίζεται ως το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο , ορίζοντας ότι τόσο η αναίρεση κατά των αποφάσεων των τακτικών δικαστηρίων όσο και η εκδίκαση σε τελευταίο βαθμό των υποθέσεων ακυρωτικής αρμοδιότητας που έχουν σε τακτικά διοικητικά δικαστήρια άλλου βαθμού υπάγονται σ'αυτό. Σύμφωνα πάντα με την νομολογία επισημαίνεται ότι << η θέση του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι **καίρια** στο σύστημα του κράτους δικαίου που καθιερώνει το Σύνταγμα και η γενική ακυρωτική διαδικασία αυτού δεν αφήνεται από τον συντακτικό νομοθέτη στην απόλυτη διάθεση του κοινού νομοθέτη. Η δυνατότητα του κοινού νομοθέτη να υπαγάγει στα κοινά δικαστήρια κατηγορίες ακυρωτικών διαφορών , καθώς και να υπαγάγει στα ίδια δικαστήρια τις ουσιαστικές διοικητικές διαφορές δεν μπορεί κατά την έννοια των συνταγματικών αυτών διατάξεων σε σημείο που να καταλυθεί η γενική ακυρωτική δικαιοδοσία του ΣτΕ , η διατήρηση της οποίας τίθεται ως όριο στην σχετική νομοθετική ευχέρεια>>(ΑΕΔ 85/1991 , ΣΕ 1095/1987 , 1871/1994 βλ. και ΑΕΔ 12/1992).

Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι οι διοικητικές πράξεις κατά των οποίων δεν έχει η δεν θα έχει προβλεφτεί ειδικώς δηλαδή με τη μνεία του ειδικού αντικείμενου τους , μέσο προσβολής ενώπιων των τακτικών δικαστηρίων , εξακολουθούν να εμπίπτουν στην γενική ακυρωτική διαδικασία του Συμβουλίου υπό τους όρους τους οποίους είναι δεκτή τυπικά και εξετάζεται κατ ' ουσία η αίτηση ακυρώσεως , διότι βάσει των αρ. 94 και 95 το τεκμήριο της ακυρωτικής αρμοδιότητας συντρέχει πάντα υπέρ του Συμβουλίου της Επικρατείας.

---

¹¹ Γ. ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Γ. ΠΑΡΙΣΗΣ Εισαγωγή στο Δίκαιο και στους Πολιτικούς Θεσμούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3. ΕΝΔΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

Ένδικο βοήθημα ονομάζεται κάθε μέσο που δίνει ο νόμος στον πολίτη, με το οποίο ο τελευταίος μπορεί να προσφύγει στα δικαστήρια. Με το ένδικο βοήθημα ο πολίτης εισάγει μια διαφορά προς κρίση σε ένα δικαστήριο.

Η παροχή ένδικων βοηθημάτων στους πολίτες είναι τμήμα του δικαιώματος δικαστικής προστασίας (δικαστικής ακρόασης) των πολιτών. Οι πολίτες έχουν δικαίωμα να προσφεύγουν σε ανεξάρτητα και αμερόληπτα δικαστήρια για την επίλυση διαφορών τους με το κράτος ή με άλλους πολίτες.

Υπάρχουν διάφορα ένδικα βοηθήματα ανάλογα με το είδος της διαφοράς που θέλει ο πολίτης να υπαγάγει σε δικαστική επίλυση και με τον κλάδο του Δικαίου που ρυθμίζει τη συγκεκριμένη διαφορά.¹² «Τα ένδικα βοηθήματα που ασκούνται ενώπιων του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι η αίτηση ακύρωσης, η προσφυγή και η παρέμβαση, όπως ρυθμίζεται η άσκηση τους από το νόμο».

3.1 ΑΙΤΗΣΗ ΑΚΥΡΩΣΕΩΣ

Η αίτηση ακυρώσεως είναι το ένδικο βοήθημα το οποίο ασκείται με συγκεκριμένες προϋποθέσεις στο ΣτΕ ή στο διοικητικό δικαστήριο που έχει αποκτήσει ειδική αρμοδιότητα και βάσει του οποίου επιδιώκεται η παροχή δικαστικής προστασίας με την εξαφάνιση μιας διοικητικής πράξης, για συγκεκριμένους λόγους, οι οποίοι ανάγονται στην εξωτερική ή στην εσωτερική νομιμότητα της.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, απαιτούνται κάποιες συγκεκριμένες προϋποθέσεις, έτσι ώστε να ασκηθεί η αίτηση ακυρώσεως.

Ειδικές Προϋποθέσεις: Οι ειδικές προϋποθέσεις της αίτησης ακυρώσεως και γενικότερα των ένδικων βοηθημάτων, καθορίζονται από τις διατάξεις που ισχύουν κατά το χρόνο της έκδοσης της διοικητικής πράξης. Αυτές χωρίζονται σε δυο κύριες κατηγορίες:

- i. Τις υποκειμενικές, οι οποίες αναφέρονται στον αιτούντα και σε ορισμένες ενέργειες του. Σ' αυτές περιλαμβάνονται η ύπαρξη έννομου συμφέροντος, η τήρηση της ορισμένης προθεσμίας και η άσκηση της τυχόν προβλεπόμενης ενδικοφανούς προσφυγής.
- ii. Τις αντικειμενικές, οι οποίες αναφέρονται στην προσβαλλόμενη πράξη και στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου. Σ' αυτές περιλαμβάνονται η φύση της προσβαλλόμενης πράξης και η έλλειψη παράλληλης προσφυγής.

---

¹² Ιωάννης Ελ. Κοϊμτζόγλου Στοιχειά Δημοσίου Δικαίου Γ' Έκδοση Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2005 σελ.187.

3.1.1.Υποκειμενικές προϋποθέσεις

¹³**α) Το έννομο συμφέρον:** αίτηση ακύρωσης δικαιούται να ασκήσει φυσικό ή νομικό πρόσωπο , τους οποίους αφορά η διοικητική πράξη ή των οποίων τα έννομα συμφέροντα , έστω και μη χρηματικά δηλαδή ηθικά , προσβάλλονται από αυτήν. Το έννομο συμφέρον πρέπει να είναι κατά κανόνα προσωπικό , άμεσο και ενεστώς. Σε ορισμένες κατηγορίες υποθέσεων όπως στις σχετικά με ζητήματα περιβάλλοντος ,το Συμβούλιο της Επικρατείας κάνει δεκτή μια διεύρυνση του κύκλου των προσώπων που δικαιούνται να ασκήσουν το εν λόγω ένδικο βοήθημα.

β) προθεσμία : η προθεσμία άσκησης της αίτησης ακύρωσης είναι 60 ημερών και αποκλειστική. Αρχίζει να τρέχει από τα γεγονότα που αφορούν την έναρξη της ισχύος των διοικητικών πράξεων , δηλαδή από τη δημοσίευση , την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της πράξης , η οποία επέρχεται με οποιοδήποτε τρόπο. Όταν πρόκειται για παράλειψη της διοίκησης , τότε αρχίζει με την πάροδο του χρόνου που ορίζει ο νομός.

γ) άσκηση ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής : η αίτηση ακύρωσης είναι απαράδεκτη εάν στρέφεται κατά εκτελεστής πράξης κατά της οποίας προβλέπεται από το νόμο ενδικοφανής προσφυγή που καθιστά δυνατή την επανεξέταση της υπόθεσης κατ' ουσίαν. Στην περίπτωση αυτή , η αίτηση ακύρωσης επιτρέπεται να ασκηθεί μόνο κατά της πράξης που εκδίδεται επί της προσφυγής, πρέπει δηλαδή να εξαντληθεί η προβλεπόμενη διοικητική διαδικασία.»

3.1.2 Αντικειμενικές προϋποθέσεις

α) Η φύση της προσβαλλομένης πράξης : «Η αίτηση ακυρώσεως χωρίς μόνο κατά των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών και τον νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου». Με τη διάταξη αυτή θεσπίζεται ως προϋπόθεση του παραδεκτού της αίτησης ακυρώσεως η φύση της προσβαλλομένης πράξης ως διοικητικής , κανονιστικής ή ατομικής κατά τις προαναφερόμενες έννοιες , δηλαδή τις μονομερούς δήλωσης διοικητικού οργάνου , που έχει το χαρακτηριστικό της εκτελεστοτητας , με την οποία θεσπίζεται ατομικός ή απρόσωπος κανόνας δικαίου.

β) Η έλλειψη παράλληλης προσφυγής : Η αίτηση ακυρώσεως χωρεί κατά των διοικητικών πράξεων , που δεν υπόκεινται σε άλλο ένδικο μέσο δια της δικαστικής οδού. Η ύπαρξη του ένδικου βοηθήματος , καθιστά την άσκηση αίτησης ακυρώσεως απαράδεκτη , ως αποτέλεσμα , η έλλειψη του οποίου αποτελεί προϋπόθεση του παραδεκτού της αίτησης ακυρώσεως και ονομάζεται σύμφωνα με την ορολογία που έχει επικρατήσει παράλληλη προσφυγή. Ως θεωρητική δικαιολόγηση αυτού του απαράδεκτου υποστηρίχτηκε η ιδέα , ότι η αίτηση ακυρώσεως συνιστά επικουρικό

---

¹³ Α.Ι. Τάχος Ελληνικό διοικητικό δίκαιο πέμπτη έκδοση σελ.534-535.

ένδικο βοήθημα (recours subsidiaire) , που ασκείται όταν δεν είναι δυνατή η άσκηση άλλου ένδικου βοηθήματος.

¹⁴«Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας λόγω της συνταγματικής κατοχύρωσης της αίτησης ακύρωσης τείνει στον περιορισμό του απαραδέκτου αυτού κυρίως με τους όρους ,την συνδρομή των οποίων απαιτεί , για να δεχτεί ότι υπάρχει παράλληλη προσφυγή.

Οι οροί αυτοί είναι δυο : α) η παράλληλη προσφυγή πρέπει να έχει χαρακτήρα ενδίκου βοηθήματος και β) ισοδύναμο αποτέλεσμα το οποίο έχει και η αίτηση ακύρωσης , δηλαδή όταν γίνεται δεκτή να εξαφανίζει την πράξη ή να καθιστά ανενεργό και χωρίς έννομα αποτελέσματα».

Ήδη ορθώς υποστηρίζεται ότι η δικαιολόγηση του απαραδέκτου αυτού είναι ο σεβασμός της αρμοδιότητας των δικαστηρίων , στα οποία μπορεί να ασκηθεί η παράλληλη προσφυγή και των αρχών βάσει των οποίων η αρμοδιότητα αυτή έχει καθαρισθεί.

Συνεπώς , εκτός από την περίπτωση της προσφυγής σε διαιτητικό δικαστήριο , η αίτηση ακυρώσεως είναι απαράδεκτη λόγω καθ' υλη αναρμοδιότητας του ΣΤΕ.

3.2 ΛΟΓΟΙ ΑΚΥΡΩΣΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 48 του Διατάγματος 18/1989 οι λόγοι που θεμελιώνουν την αίτηση ακυρώσεως και συνεπώς επιφέρουν την ακύρωση της προσβαλλομένης πράξης είναι:

- α) η αναρμοδιότητα της διοικητικής αρχής που εξέδωσε την πράξη.
- β) η παράβαση ουσιώδους τύπου που έχει ταχθεί για την ενέργεια της πράξης.
- γ) η παράβαση κατ' ουσία διάταξης νομού.
- δ) η κατάχρηση εξουσίας.

3.2.1 ΑΝΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

Αναρμοδιότητα είναι η έλλειψη αρμοδιότητας του οργάνου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη , δηλαδή η έλλειψη της νόμιμης ικανότητας του να εκδώσει την πράξη.

Αναρμοδιότητα μπορεί να υπάρχει με δυο έννοιες:

- i. Είτε με την έκδοση της πράξης , αρμόδιο είναι άλλο διοικητικό όργανο.
- ii. Είτε όταν κανένα διοικητικό όργανο δεν είναι αρμόδιο.

---

¹⁴ Ιωάννης Ελ. Κοϊμτζόγλου Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου Γ' Έκδοση Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2005 σελ.189-190.

3.2.2. ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΟΥΣΙΩΔΟΥΣ ΤΥΠΟΥ

Οι κανόνες της διοικητικής διαδικασίας καθορίζουν τις ενέργειες των διοικητικών οργάνων ή και των διοικούμενων που είναι αναγκαίες για την έκδοση της διοικητικής πράξης. Απ' αυτές οι διαδικαστικές ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβούν τα διοικητικά όργανα , αναφέρονται ως τύποι , τόσο από τη νομοθεσία όσο και από την νομολογία κα τη θεωρία σε σχέση με τον δικαστικό έλεγχο των διοικητικών πράξεων. Ο λόγος ακυρώσεως <<παραβίαση ουσιώδους τύπου , που έχει τηχθεί για την ενέργεια της πράξης>> και προβλέπεται από το άρθρο 48 του Δ./τος 18/1989 , συνίσταται ακριβώς στην παράβαση των προαναφερόμενων διαδικαστικών κανόνων , που συντελείται με την παράλειψη ή την πλημμελή τέλεση των προβλεπόμενων ενεργειών.

3.2.3 ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

Αυτός ο λόγος ακυρώσεως συνιστάται στην παράβαση των κανόνων δικαίου , οι οποίοι είναι αμέσως ή εμμέσως σχετικοί με το ρυθμιστικό περιεχόμενο της διοικητικής πράξης και πηγάζουν από οποιαδήποτε πηγή του διοικητικού δικαίου δηλαδή από το Σύνταγμα απευθείας , το συνταγματικό έθιμο , το διεθνές δίκαιο , το ΕΚΔ , τις νομοθετικές πράξεις , τις κανονιστικές πράξεις, τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου και τους λεπτομερειακούς νομολογιακούς κανόνες.

3.2.4 ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Αυτός ο λόγος αφορά τις ατομικές διοικητικές πράξεις και αναφέρεται στην εσωτερική νομιμότητα τους και θεμελιώνει την αίτηση ακυρώσεως.

Η διοίκηση ασκεί τις αρμοδιότητες της πάντοτε για την εξυπηρέτηση ενός σκοπού δημοσίου συμφέροντος που καθορίζεται από τους κανόνες δικαίου , οι οποίοι προβλέπουν την έκδοση της , αλλά το διοικητικό όργανο την θέσπισε για να επιδιώκει είτε ένα σκοπό τελείως ξένου προς το δημόσιο συμφέρον (ικανοποίηση πολιτικών ή ιδεολογικών παθών) ή ιδιωτικών συμφερόντων , είτε ενός σκοπού ο οποίος έχει μεν σχέση με την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος , είναι όμως άλλος από εκείνον τον οποίο καθορίζουν οι διατάξεις που επιτρέπουν την έκδοση της πράξης.

3.3 ΠΡΟΣΦΥΓΗ

¹⁵«Η προσφυγή κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα για δυο περιπτώσεις διοικητικών διαφορών:

- α) ευθέως από το άρθρο 103 παρ.4 β κατά αποφάσεων υπηρεσιακών συμβουλίων των δημοσίων υπαλλήλων βάσει των οποίων υποβιβάζονται ή παύονται,
- β) εμμέσως από το άρθρο 18 παρ.5 β , κατά της αδικαιολόγητης παράτασης των μέτρων περιορισμών της ατομικής ιδιοκτησίας.

Η υπαλληλική προσφυγή αποτελεί ειδικό ένδικο βοήθημα μόνο για υπάλληλους , ενώ εκείνη που αφορά τα μέτρα αποτελεί γενικό. Ο νομός πάντως δύναται να υπαγάγει στο Συμβούλιο της Επικρατείας την εκδίκαση και άλλων διαφορών ουσίας (αρ. 95 παρ. 1γ Σ). Ο έλεγχος που ενεργείται με την άσκηση της προσφυγής είναι μεικτός , δηλαδή έλεγχος νομιμότητας και επανεκτίμησης των πραγματικών γεγονότων.

3.4 ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

¹⁶«Η παρέμβαση ενώπιον της διοικητικής επιτροπής σημάτων κατατίθεται τριάντα (30) ημέρες πριν την ορισθείσα ημερομηνία πρώτης συζήτησης. Πρόσθετοι λόγοι στην παρέμβαση ενώπιον της διοικητικής επιτροπής σημάτων υποβάλλονται είκοσι (20) ημέρες πριν την ορισθείσα ημερομηνία πρώτης συζήτησης, με δικόγραφο που κατατίθεται στην Υπηρεσία του άρθρου 5 παρ. 1, συντάσσεται δε σχετική πράξη κατάθεσης. Η ανωτέρω Υπηρεσία κοινοποιεί στοιχεία της παρέμβασης και των τυχόν υποβληθέντων προσθέτων λόγων στο Διεθνές Γραφείο ως προσωρινή άρνηση, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Πρωτοκόλλου της Μαδρίτης και τον Κανόνα 17 του Εκτελεστικού Κανονισμού, αναφέροντας και την ημερομηνία συζήτησης, δεκαπέντε ημέρες πριν την ορισθείσα ημερομηνία πρώτης συζήτησης. Το αυτό ισχύει και για κοινοποίηση κλήτευσης ένορκης βεβαίωσης ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου ή προξένου.

Η παρέμβαση, καθώς και οι τυχόν υποβληθέντες πρόσθετοι λόγοι, κοινοποιούνται οκτώ (8) ημέρες πριν την ορισθείσα ημερομηνία πρώτης συζήτησης ενώπιον της διοικητικής επιτροπής σημάτων με κάθε πρόσφορο μέσο συμπεριλαμβανομένων της τηλεομοιοτυπίας και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος, στο διεθνή καταθέτη ή στον αντιπρόσωπό του, όπως αυτός εμφανίζεται στο Διεθνές Μητρώο, μεταφρασμένα από το Υπουργείο Εξωτερικών ή από τον επισπεύδοντα διάδικο στην αγγλική ή γαλλική γλώσσα σύμφωνα με το νόμο. Εάν έχει διορισθεί πληρεξούσιος δικηγόρος ή αντίκλητος, η κοινοποίηση του δικογράφου γίνεται υποχρεωτικά μόνο σε αυτόν με δικαστικό επιμελητή, χωρίς μετάφραση.

---

¹⁵ Ιωάννης Ελ. Κοϊμτζόγλου Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου Γ' Έκδοση Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2005 σελ.191

¹⁶ <http://www.opengov.gr/ypoian/?p=1927>. [10-12-12]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : **ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ**

4.1 ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΑΙΡΕΣΕΩΣ

¹⁷ Η αίτηση αναιρέσεως είναι το ένδικο μέσο που ασκείται στο ΣΤΕ , με το οποίο επιδιώκεται ο έλεγχος της ορθότητας , από άποψη ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου , μιας τελεσίδικης απόφασης διοικητικού δικαστηρίου.

Αν το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, η νομική υπηρεσία και η δικαστική εκπροσώπηση του οποίου διεξάγεται από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, ασκήσει αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, απαιτείται να κατατίθεται, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριών μηνών από την άσκηση της αιτήσεως, στην γραμματεία του δικαστηρίου στο οποίο έχει κατατεθεί η αίτηση αναιρέσεως αντίγραφο θετικής γνώμης του αρμοδίου Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σχετικά με το παραδεκτό της αιτήσεως και το παραδεκτό και βάσιμο ενός τουλάχιστον λόγου αναιρέσεως. Αν δεν κατατεθεί τέτοιο αντίγραφο, η αίτηση αναιρέσεως θεωρείται ότι δεν ασκήθηκε και δεν διαβιβάζεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Σε υποθέσεις, όμως, στις οποίες το αντικείμενο της διαφοράς είναι περιοδικές παροχές δεν απαιτείται, να κατατίθεται η παραπάνω γνώμη. Η εξέταση της διαδικαστικής αυτής προϋποθέσεως προηγείται της έρευνας για το παραδεκτό της αιτήσεως αναιρέσεως σχετικά με το ποσό της διαφοράς (άρθρο 55 παρ. 3 του π.δ. 18/1989 –ΦΕΚ Α΄ 8 - όπως ισχύει) τούτο δε, διότι, εάν η απαιτούμενη θετική γνώμη δεν κατατεθεί, η αίτηση αναιρέσεως θεωρείται ότι δεν ασκήθηκε και δεν αποστέλλεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας (το οποίο θα εξέταζε την σχετιζόμενη με το ποσό της διαφοράς προϋπόθεση του παραδεκτού της αιτήσεως αναιρέσεως).

Η ματαίωση της συζήτησης αιτήσεως αναιρέσεως σε υποθέσεις με αντικείμενο της διαφοράς περιοδικές παροχές, απαιτείται να περιέλθει στο Συμβούλιο της Επικρατείας, μέσα σε τρεις μήνες από την άσκηση της αιτήσεως, όχι μόνο σχετική για την ματαίωση της συζήτησεως (αρνητική) γνώμη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους αλλά, σωρευτικώς, και έγκριση της γνώμης αυτής από τον Υπουργό Οικονομικών.

Ενόψει του ότι η αποζημίωση, ως εκ της φύσεώς της, δεν αποτελεί, κατ' αρχήν, περιοδική παροχή, σε περίπτωση αιτήσεως αναιρέσεως κατά αποφάσεως, με την οποία επιδικάζεται αποζημίωση, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, για αποκατάσταση ζημίας που προκλήθηκε από παράνομη πράξη ή παράλειψη των οργάνων του Ελληνικού Δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η διαφορά, δεν έχει ως αντικείμενο περιοδική παροχή, έστω και αν η υποκειμένη αιτία της σχετικής αξιώσεως αποτελεί περιοδική παροχή. Συνεπώς, δεν διαβιβάζεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας αίτηση αναιρέσεως κατά αποφάσεως τακτικού διοικητικού δικαστηρίου με το πιο πάνω περιεχόμενο, εάν μέσα σε τρεις μήνες από την άσκησή της δεν

---

¹⁷ Α.Ι. Τάχος Ελληνικό διοικητικό δίκαιο πέμπτη έκδοση σελ.538.

κατατεθεί θετική γνώμη του αρμοδίου Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

4.1.1 ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

¹⁸ Εκτός από τις γενικές υποκειμενικές προϋποθέσεις για την άσκηση οπουδήποτε ένδικου βοηθήματος , προβλέπονται για την άσκηση της αίτησης αναιρέσεως από τις σχετικές διατάξεις οι παρακάτω ειδικές υποκειμενικές και αντικειμενικές προϋποθέσεις:

α) Το έννομο συμφέρον

Το έννομο συμφέρον νομιμοποιείται να ασκήσει αίτηση αναιρέσεως ο ιδιώτης ή το νομικό πρόσωπο που ήταν διάδικος στη δική κατά την οποία εκδόθηκε η δικαστική απόφαση , και τα συμφέροντα του , χρηματικά ή μη προσβάλλονται από αυτήν.

β) Προθεσμία

Η προθεσμία για την άσκηση της αιτήσεως αναιρέσεως είναι, κατά κανόνα, δέκα(10) ημέρες και αρχίζει από τότε που η τελεσίδικη απόφαση θα καταχωρισθεί καθαρογραμμένη στο ειδικό βιβλίο που τηρείται από την γραμματεία του ποινικού δικαστηρίου.

Η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να ασκηθεί από εκείνον που έχει έννομο συμφέρον μέσα σε εξήντα ημέρες , που παρατείνεται κατά τριάντα ημέρες για όσους διαμένουν στην αλλοδαπή. Με ειδικές διατάξεις είναι δυνατό να καθοριστούν βραχυπρόθεσμες ή μεγαλύτερες προθεσμίες. Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι η αίτηση αναιρέσεως δεν μπορεί να ασκηθεί με τα την πάροδο τριών μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης.

Όταν η απόφαση είναι καταδικαστική και ασκείται η αναίρεση από εκείνον που καταδικάστηκε και επιδίδεται στον εισαγγελέα του Άρειου Πάγου , η προθεσμία, σ' αυτή την περίπτωση, είναι είκοσι (20) ημέρες (άρθρο 473 ΚΠΔ).Για τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου η προθεσμία άσκησης αναίρεσης κατά βουλεύματος είναι ένας (1) μήνας από την έκδοση του (άρθρο 483 παρ. 3ΚΠΔ) και για τους Εισαγγελείς Πλημ/κων και Εφετών δέκα (10) ημέρες από της κοινοποιήσεως και αν δεν γίνει πραγματική κοινοποίηση, μπορούν ν' ασκήσουν αναίρεση μέσα σε ένα (1) μήνα από την έκδοση τους και την λήξη της προθεσμίας εφέσεως.

---

¹⁸ Α.Ι. Τάχος Ελληνικό διοικητικό δίκαιο πέμπτη έκδοση σελ.538-540

4.1.2 Αντικειμενικές Προϋποθέσεις

¹⁹«Με το ένδικο μέσο της αναίρεσης μπορούν να προσβληθούν μόνο τελεσιδικες αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων.

Οι λόγοι αναίρεσης εξειδικεύονται ως εξής:

- μη νόμιμη συγκρότηση του ή σύνθεση του
- παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας
- εσφαλμένη ερμηνεία ή πλημμελής εφαρμογή του νόμου
- ύπαρξη δυο ή περισσότερων τελεσιδικών αποφάσεων που είναι αντιφατικές μεταξύ τους στην ίδια υπόθεση και με τους ίδιους διάδικους. Ο κοινός πάντως νομοθέτης δύναται να διευρύνει τους λόγους αναίρεσης , εντός των ορίων του ελέγχου νομιμότητας.

Η άσκηση αίτησης αναίρεσης δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα , εκτός εάν άλλως ο νομός ορίζει. Όταν το Συμβούλιο της Επικρατείας δεχτεί την αίτηση αναίρεσης , αναιρεί την απόφαση και οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν από αυτήν».

4.1.3 ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΛΟΓΟΙ ΑΝΑΙΡΕΣΗΣ

Είναι δυνατή η προβολή πρόσθετων λόγων αναιρέσεως με την κατάθεση ιδιαίτερου δικογράφου στην γραμματεία του ΣΤΕ και κοινοποίηση αντιγράφου του στους λοιπούς διαδίκους το αργότερο δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από την συζήτηση.

4.2 ΕΦΕΣΗ ΕΠΙ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ (ΑΚΥΡΩΤΙΚΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ)

Την άσκηση της έφεσης έχει κατά κανόνα ο ηττημένος της πρώτης δίκης καθώς και οι καθολικοί αλλά και οι ειδικοί διάδοχοι του. Στις αποφάσεις για αγωγές η έφεση έχει επικοινωνιακό αποτέλεσμα. Αυτό σημαίνει ότι ο εφεσίβλητος μπορεί να ασκήσει στο δικαστήριο β βαθμού δικαιοδοσίας το ένδικο μέσο της αντέφεσης κατά της απόφασης που έχει προσβληθεί με την έφεση. Με αυτή θα προσβληθούν μόνο τα κεφάλαια της απόφασης που αφορούν την έφεση.

Όσον αναφορά την προθεσμία για την άσκηση της έφεσης αρχίζει από την επομένη της επίδοσης της προσβαλλομένης πράξης.

---

¹⁹ Ιωάννης Ελ. Κοϊμτζόγλου Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου Γ' Έκδοση Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2005 σελ.193 , Α.Ι. Τάχος Ελληνικό διοικητικό δίκαιο πέμπτη έκδοση σελ.538-540

4.2.1 ΠΟΙΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΒΑΛΛΟΝΤΑΙ – ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

²⁰ 1. Σε έφεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας υπόκειται η οριστική απόφαση του διοικητικού εφετείου, η οποία εκδίδεται, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 1 του Ν. 702/1977, επί αιτήσεως ακυρώσεως ή τριτανακοπήs.

2. Δεν υπόκειται σε έφεση η απόφαση που παραπέμπει την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστήριο, όταν το διοικητικό εφετείο κρίνει ότι είναι αναρμόδιο κατά τόπον.

3. Έφεση μπορούν να ασκήσουν οι κατά την πρωτόδικη ακυρωτική δίκη διάδικοι, μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών που αρχίζει από την επομένη της ημέρας που κοινοποιήθηκε η απόφαση με επιμέλεια του διαδίκου και πάντως σε ένα από τη δημοσίευσή της.

4. Μετά την πάροδο της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου, ο αρμόδιος υπουργός, ο υπουργός που εποπτεύει το διάδικο νομικό πρόσωπο ή ο Γενικός Επίτροπος των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων μπορούν να ασκήσουν έφεση κατά οριστικής απόφασης του διοικητικού εφετείου, ακόμη και αν δεν υπόκειται σε έφεση, αλλά μόνο υπέρ του νόμου, χωρίς αποτέλεσμα μεταξύ των διαδίκων. Οι εφέσεις υπέρ του νόμου ασκούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 19» (άρθρο 58 Π.Δ 18/1989).

4.2.2 ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΩΝ

1. Οι προθεσμίες για την άσκηση των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας αναστέλλονται για το χρονικό διάστημα από 1ης έως 31ης Αυγούστου. Δεν θίγεται η ισχύουσα νομοθεσία που αφορά τις προθεσμίες του Δημοσίου και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης» (Άρθρο 4 ν. 2479/1997).

ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΛΟΓΟΙ

1. Επιτρέπεται η υποβολή πρόσθετων λόγων με δικόγραφο που κατατίθεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 19 παρ. 1 και κοινοποιείται, επί ποινή απαραδέκτου, δεκαπέντε τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με επιμέλεια εκείνου που άσκησε το ένδικο μέσο. Η κοινοποίηση γίνεται με επίδοση κυρωμένου αντιγράφου σε όσους κοινοποιείται το ένδικο μέσο κατά το άρθρο 21 και σε εκείνους που ήδη έχουν ασκήσει παρέμβαση. Η παράγραφος 6 του άρθρου 21 έχει εφαρμογή και στην περίπτωση αυτή. Οι πρόσθετοι λόγοι είναι अपαράδεκτοι αν υποβληθούν μετά από αναβολή της συζήτησης και ο φάκελος της υπόθεσης είχε περιέλθει στο δικαστήριο εξήντα (60) ημέρες πριν από τη δικάσιμο της αναβολής.» (άρθρο 25 ΠΔ 18/1989).

---

²⁰ ΒΕΓΛΕΡΗΣ ΘΕΟΧ. Ν. Το Συμβούλιο της Επικρατείας.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Κατατίθεται, είτε έξι (6) ημέρες πριν την δικάσιμο, είτε μέσα στη σύντομη προθεσμία, που μας χορηγεί το Δικαστήριο, με αίτημα μας στο ακροατήριο. Πριν την δικάσιμο, κατατίθεται στο αρμόδιο Τμήμα και διαβιβάζεται στον Εισηγητή. Μετά τη δικάσιμο, κατατίθεται στο γραφείο του πρωτοκόλλου(Ισόγειο, Γραφείο 001) και διαβιβάζεται στον εισηγητή. Χρήσιμο είναι να κατατίθεται, προ της δικασίμου, ώστε να μπορεί να το μελετήσει ο εισηγητής ,μαζί με τα προσκομιζόμενα έγγραφα, πριν καταλήξει στην εισήγηση του.

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ - ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ - ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟ

Απαιτείται είτε η αυτοπρόσωπη εμφάνιση των διαδίκων (αιτούντων, καθων, παρεμβαινόντων κ.λ.π)μετά του πληρεξουσίου τους δικηγόρου στο ακροατήριο, είτε η εκπροσώπηση τους από δικηγόρο με συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. στην αντίθετη περίπτωση το ένδικο μέσο απορρίπτεται, ως ανομιμοποίητο.

ΑΙΤΗΣΗ ΕΠΑΝΑΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Αν από λόγους ανωτέρας βίας εμποδίσθηκε η νομιμοποίηση του πληρεξουσίου Δικηγόρου, μπορεί να υποβληθεί αίτηση επανασυζήτησης της υπόθεσης. Η αίτηση κατατίθεται στον αρμόδιο Γραμματέα πριν από την έκδοση της αποφάσεως και μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα(10) ημερών από τη συζήτηση της υποθέσεως. Η αίτηση που πρέπει να περιέχει με σαφήνεια τους προβαλλόμενους λόγους, δικάζεται από το οικείο τμήμα καλουμένων αμφοτέρων των διαδίκων προ είκοσι (20) ημερών. Σε περίπτωση παραδοχής της αιτήσεως η υπόθεση εκδικάζεται στη συνέχεια επί της ουσίας από ίδιο Τμήμα, (άρθρο 27 παρ. 5 του π.δ 18/1989, η οποία έχει προστεθεί με το άρθρο 4 παρ. 2 περ. β' του ν. 2479/1997).

4.3 ΤΡΙΤΑΝΑΚΟΠΗ

²¹Είναι ένδικο βοήθημα, με το οποίο επιδιώκεται η εξαφάνιση μιας ακυρωτικής απόφασης (άρθρο 51 ΠΔ 18/1989). Η άσκηση τριτανakoπής προϋποθέτει:

α. Ιδιότητα του τριτανakoπτοντος ως τρίτου, στον οποίο κατά την προδικασία της δίκης που εξεδόθη η ακυρωτική απόφαση, δεν είχε κοινοποιηθεί αντίγραφο της αιτήσεως ακυρώσεως με επιμέλεια του εισηγητού της υπόθεσης και ο οποίος δεν άσκησε παρέμβαση.

β. Ειδικό έννομο συμφέρον που συνίσταται στην υλική ή ηθική βλάβη, που υφίσταται ο τριτανakoπτων από την ακύρωση της διοικητικής πράξης ή παράλειψης. Η άσκηση της τριτανakoπής πρέπει να γίνει μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, που αρχίζει από την κοινοποίηση της ακυρωτικής απόφασης στον τριτανakoπτοντα ή από την ημερομηνία που αυτός έλαβε αποδεδειγμένα γνώση της απόφασης. «.Στερείται το δικαίωμα ανακοπής ο τρίτος, στον οποίο με επιμέλεια του εισηγητή κοινοποιήθηκε αντίγραφο της αίτησης ακυρώσεως με σημείωση της δικασίμου, είκοσι ημέρες πριν από αυτήν, καθώς και οποιοδήποτε άσκηση παρέμβαση κατά τη συζήτηση.

---

²¹ <http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=3&mid=1096&mnu=1&id=21214> [21-12-12]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:

ΈΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΣΤΙΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Για να είναι αποτελεσματική η παροχή δικαστικής προστασίας δεν αρκεί η έγκαιρη επίλυση των διαφορών με δικαστικές αποφάσεις. Απαιτείται ακόμη η συμμόρφωση της Διοικήσεως προς το περιεχόμενο των αποφάσεων. Ο κίνδυνος της μη εκτελέσεως των ακυρωτικών αποφάσεων – κίνδυνος που στη Γαλλία οδήγησε στην υιοθέτηση ενός πολύ χαρακτηριστικού γι' αυτές εκτελεστήριου τύπου «*Η Δημοκρατία παραγγέλλει και διατάσσει τον Υπουργό να εκτελέσει την παρούσα απόφαση*»- γνωστός εξ αρχής στον Έλληνα νομοθέτη, οδήγησε στη διάταξη του άρθρου 50 παρ. 4 του ν. 3713/1928, σύμφωνα με την οποία «*Αι διοικητικάί αρχαί δέον κατά τας εκάστοτε περιπτώσεις να συμμορφώνται δια θετικής ενεργείας προς το περιεχόμενον της αποφάσεως του Συμβουλίου ή απέχωσιν από πάσης ενεργείας, αντιπιθεμένης προς τα υπ' αυτού κριθέντα. Ο παραβάτης, πλην της κατά το άρθρον 487 του ποινικού νόμου διώξεως, υπέχει και προσωπικήν ευθύνην προς αποζημίωσιν*». Για τον ίδιο λόγο διατηρήθηκε η ρύθμιση αυτή στην ταυτάριθμη διάταξη του ν.δ/τος 170/1973, και ακολούθως αποτυπώθηκε και στο Σύνταγμα (άρθρο 95 παρ. 5). Η τελευταία αυτή διάταξη επικρίθηκε ως περιττή με την παρατήρηση ότι, ούτως ή άλλως, η υποχρέωση της Διοικήσεως σε συμμόρφωση προς τις αποφάσεις όλων των δικαστηρίων και όχι μόνον του Συμβουλίου της Επικρατείας απορρέει από άλλες συνταγματικές αρχές και διατάξεις, όπως το άρθρο 20 παρ. 1. Μαρτυρεί πάντως εύγλωττα τη γνώση και την ανησυχία του συνταγματικού νομοθέτη για το πρόβλημα, ανησυχία που του υπαγόρευσε την ειδική αυτή αναφορά σε σχέση με τις ακυρωτικές αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας. Η ισχύουσα διάταξη του άρθρου 50 παρ. 4 του π.δ/τος 18/1989 επαναλαμβάνει την αρχική διάταξη του ν. 3713/1928.

Για την ασφαλέστερη εφαρμογή των ως άνω διατάξεων συστάθηκε με το άρθρο 5 του ν. 1470/1984 (Α' 112), ήδη άρθρο 72 του π.δ/τος 18/1989, ειδική επιτροπή, στην οποία ανατέθηκε αφενός η υπόδειξη των ενδεδειγμένων ενόψει της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας ουσιαστικών, οργανωτικών ή διαδικαστικών μεταβολών στη νομοθεσία και στις κάθε μορφής κανονιστικές πράξεις και αφετέρου η παρακολούθηση της συμμορφώσεως των αρμοδίων διοικητικών οργάνων κατά το στάδιο της εκτελέσεως των ακυρωτικών αποφάσεων του Δικαστηρίου . Πρόκειται για θεσμό ανάλογο με την Commission du Rapport του Γαλλικού Conseil d' Etat, που αποβλέπει στη συνεργασία του ανωτάτου διοικητικού δικαστηρίου με τη νομοθετική και εκτελεστική εξουσία, με στόχο την εδραίωση της νομιμότητας και του κράτους δικαίου. Η δημιουργία της Επιτροπής κάλυψε και ένα κενό προστασίας του πολίτη που δημιουργήθηκε με τη νομολογία, ότι η σιωπηρή μη συμμόρφωση της Διοικήσεως στις ακυρωτικές αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν αποτελεί παραδεκτά προσβαλλομένη με αίτηση ακυρώσεως παράλειψη οφειλομένης νομίμου ενεργείας). Η Επιτροπή δεν ασκεί δικαιοδοτική λειτουργία. Οι πράξεις της έχουν διοικητικό χαρακτήρα (γνωμοδοτικό ή διαπιστωτικό), εξαιρούνται όμως του ακυρωτικού ελέγχου, λόγω της συνθέσεως της Επιτροπής από ισόβιους δικαστικούς λειτουργούς .

Ήδη η Επιτροπή Συμμορφώσεως βαίνει προς κατάργηση. Με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής αναθεωρήθηκαν οι διατάξεις των άρθρων 94 παρ. 4 και 95 παρ. 5 του Συντάγματος και προβλέφθηκε η υποχρέωση συμμορφώσεως προς όλες της δικαστικές αποφάσεις, καθώς και η αρμοδιότητα των δικαστηρίων να λαμβάνουν μέτρα για τον εξαναγκασμό της Διοικήσεως σε συμμόρφωση. Με το ν. 3068/2002 (Α' 274) προκρίθηκε, ενόψει των αναθεωρηθεισών αυτών διατάξεων, να ανατεθεί η λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη συμμόρφωση της Διοικήσεως προς τις δικαστικές αποφάσεις σε δικαστικά όργανα της ανώτατης βαθμίδας, τα οποία ανήκουν στην ίδια κατά βάση δικαιοδοσία, από την οποία προέρχεται η δικαστική απόφαση, ως προς την οποία τίθεται ζήτημα συμμορφώσεως της Διοικήσεως. Όπως αναφέρεται στην οικεία εισηγητική έκθεση, «τα όργανα αυτά παρέχουν, λόγω και του υψηλού κύρους που διαθέτουν, όλα τα εχέγγυα, να εκπληρώσουν με επιτυχία το δύσκολο έργο του ελέγχου της συμμορφώσεως της Διοικήσεως προς τις δικαστικές αποφάσεις». Με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως και 6 του νόμου αυτού προβλέπεται, όσον αφορά στις δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται μετά την έναρξη ισχύος του, η συγκρότηση τριμελούς συμβουλίου του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου και των ανωτάτων δικαστηρίων, στα οποία ανατίθεται η αρμοδιότητα για τη λήψη των προβλεπομένων μέτρων για τη συμμόρφωση της Διοικήσεως προς τις δικαστικές αποφάσεις των δικαστηρίων που υπόκεινται σε αυτά.

Το τριμελές συμβούλιο του Συμβουλίου της Επικρατείας, το οποίο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και δύο Συμβούλους της Επικρατείας, είναι αρμόδιο για τη λήψη των προβλεπομένων μέτρων για τη συμμόρφωση της Διοικήσεως προς τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και των λοιπών ειδικών δικαστηρίων. Το τριμελές συμβούλιο επιλαμβάνεται κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου. Εάν διαπιστώσει καθυστέρηση, παράλειψη ή άρνηση συμμορφώσεως ή πλημμελή συμμόρφωση προς τα κριθέντα με δικαστική απόφαση, καλεί την αρχή που υποχρεούται σε συμμόρφωση να εκθέσει μέσα σε ένα μήνα τις απόψεις της και να υποβάλει τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της. Ακολουθώντας, εάν μετά τη σχετική έρευνα, διαγνώσει ότι η καθυστέρηση, παράλειψη ή άρνηση συμμορφώσεως ή η πλημμελής συμμόρφωση προς τη δικαστική απόφαση είναι αδικαιολόγητη, καλεί την υπόχρεη προς συμμόρφωση αρχή να συμμορφωθεί προς την απόφαση μέσα σε εύλογη προθεσμία που το ίδιο ορίζει και η οποία δεν μπορεί να υπερβεί το τρίμηνο.

Κύρια χαρακτηριστικά της νέας νομοθετικής ρυθμίσεως είναι αφενός η γενίκευση του ελέγχου της συμμορφώσεως της Διοικήσεως σε όλες τις δικαστικές αποφάσεις, και αφετέρου ότι εάν το οικείο συμβούλιο διαπιστώσει ότι η αρχή που υποχρεούται σε συμμόρφωση, δεν συμμορφωθεί προς την απόφαση μέσα στην ταχθείσα από αυτό προθεσμία, το συμβούλιο βεβαιώνει τη μη συμμόρφωση της Διοικήσεως προς τη δικαστική απόφαση και προσδιορίζει ένα χρηματικό ποσό που πρέπει να καταβληθεί στον ενδιαφερόμενο, ως κύρωση για τη μη συμμόρφωση της Διοικήσεως προς τη δικαστική απόφαση. Εάν μετά την επιβολή της χρηματικής κύρωσης η Διοίκηση εξακολουθεί να μην συμμορφώνεται, μπορεί ύστερα από επανάληψη της σχετικής διαδικασίας να επιβληθεί από το τριμελές συμβούλιο και νέα χρηματική κύρωση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με την πάροδο του χρόνου διαπιστώθηκε ότι η νόμοι οι οποίοι νομοθετούνταν και θεσπίζονταν μέχρι πρότεινος από τα αρμόδια όργανα , δεν αντιπροσώπευαν την δημοκρατία και τη δικαιοσύνη πλήρως , ως εκ τούτου να δημιουργηθεί η ανάγκη ίδρυσης ενός θεσμού (ΣτΕ) ο οποίος θα κάλυπτε αυτή την ανικανότητα σωστής και δημοκρατικής θέσπισης-εφαρμογής της νομολογίας.

²²«Ο μεγαλύτερος παράγοντας για την καταξίωση του θεσμού είναι ότι έχει προσπαθήσει, ακολουθώντας ξένα πρότυπα προσαρμοσμένα όμως στην ελληνική πραγματικότητα, να διατυπώσει δεσμευτικές για τη Διοίκηση (Δημόσιο, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου κλπ.) γενικές αρχές, οι οποίες θα πρέπει να διέπουν τη δράση της. Τέτοιες αρχές είναι για παράδειγμα η αρχή της προστασίας της εμπιστοσύνης του καλόπιστου διοικουμένου ή η αρχή της αναλογικότητας. Η αρχή της αναλογικότητας είναι μια από τις πιο σημαντικές αρχές του διοικητικού δικαίου και σημαίνει ότι ένα επαχθές για το διοικούμενο μέτρο που λαμβάνει η διοίκηση για κάποιο σκοπό πρέπει να είναι πρόσφορο και αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού και η βλάβη στο διοικούμενο από το μέτρο να μην ξεπερνά υπέρμετρα την κοινή ωφέλεια από το μέτρο. Σημαντικό ρόλο παίζει το ΣτΕ, και ιδίως το καθ'ύλη αρμόδιο Ε' Τμήμα, στην προστασία του περιβάλλοντος, καθώς ελέγχει αν στην πράξη η Διοίκηση τηρεί τις διακηρύξεις του Συντάγματος και των Νόμων για την προστασία του περιβάλλοντος (προστασία των δασών, εκπόνηση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων κλπ.) και δε διστάζει να ακυρώσει εκτέλεση μεγάλων δημοσίων έργων, επειδή δεν πληρούν τους σχετικούς όρους.

Μειονέκτημα στο ΣτΕ είναι ο χρόνος που απαιτείται από την άσκηση της αίτησης ακύρωσης ή αναίρεσης ως την έκδοση απόφασης, ο οποίος συχνά υπερβαίνει τα 5 χρόνια.»

Όπως φάνηκε με την πάροδο του χρόνου , το ΣτΕ αποδείχθηκε ένα πολύ καλά δομημένο όργανο δικαστικής εξουσίας , με ακριβή καθορισμό δικαιοδοσιών και έχει την δύναμη να λειτουργεί για την εξυγίανση της νομοθεσίας και την εφαρμογή της δικαιοσύνης.

22

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%85%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B9%CE%BF_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CF%80%CE%B9%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B5%CE%AF%CE%B1%CF%82 [12-12-2012]

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) ΒΕΓΛΕΡΗΣ ΘΕΟΧ. Ν. Το Συμβούλιο της Επικρατείας 1930 , Αθήνα.
- 2) Ιωάννης Ελ. Κοϊμτζόγλου Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου Γ' Έκδοση Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2005
- 3) Γ. ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Γ. ΠΑΡΙΣΗΣ Εισαγωγή στο Δίκαιο και στους Πολιτικούς Θεσμούς.
- 4) ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ Π. Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου ενδεκάτη έκδοση Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.
- 5) Α.Ι. Τάχος Ελληνικό διοικητικό δίκαιο πέμπτη έκδοση Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ 1996.
- 6) <http://www.opengov.gr/ypoian/?p=1927>. [10-12-12]
- 7) http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%85%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B9%CE%BF_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CF%80%CE%B9%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B5%CE%AF%CE%B1%CF%82 [12-12-12]
- 8) <http://www.edd.gr/istoria2.html> [15-12-12]
- 9) <http://www.ste.gr/portal/page/portal/StE/Organwsh> [15-12-2012]
- 10) <http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=3&mid=1096&mnu=1&id=21214> [21-12-12]